

3514

ՀԱՅԿԱՍՏԱՆԻ
ԽԱՅ ԼԵԿՈՒԻ

1-ին գիրք

3-րդ տխր

491.99-8

7-23

1899

յ-յ. Կ 53

91-542-82
Դ-23

ՐԵԿՈՐԻՐԻՆ ԴԵԴԹԵՆՆ ԳՈՐԾԵԿԱԼՈՒԹՅՆՆ

ԸՆՏԵԼԱՐԱՆ

ՀԱՅ ԼԵԶՈՒԻ

ՊԱՏԿԵՐԱԶԱՐԴ

ԱՌԱՋԻՆ ԳԻՐԳ

Այբուբենէն անմիջապէս ետք

ՅՕՐԻՆԵՑ

ՍՄԱԿՏ ԴԱԻԹՅԱՆ

ԵՐՐՈՐԴ ՏԻՊ

معارف نظارت جلیه سنك ۳۲۲ نومرولی رخصتنامه سیه

طبع اولنمشدر

Կ. ՊՈԼԻՍ

ՏՊԱԳՐ. ՆՇԱՆ Կ. ՊԵՐՊԵՐԵԱՆ

1899

2010

2000

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԿՐԹԱԳԱՐԱՆ

428
67-ԴԱ
ԸՆՏԵԼԱՐԱՆ

21

ՀԱՅ ԼԵՔՈՆԻԿ

491.99-8

Դ-23

ՊԱՏԿԵՐԱԳՐԱՐԱՆ

ԱՌԱՋԻՆ ԳԻՐԳ

Այբուբենէն անմիջապէս ետք

ՅՕՐԻՆԵՑ

ՍԽԱՍՏ ԴԱԽԹԵԱՆ

ԵՐՐՈՐԴ ՏԻՊ

معارف نظارت جليله سنك ۳۲۲ نومرولى رخصتنامه سيله

طبع اولنمشدر

Կ. ՊՈԼԻՍ

ՏՊԱԳՐ. ԵՇԱՆ Կ. ՊԵՐՊԵՐԵԱՆ

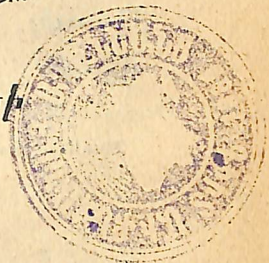
1899

11810

Խա՛չ, օգնէ՛ ինձի

Աղդըր	Անգղ	Արկղ	Գառն
Համր	Մանր	Տասն	Վագր
Տագր	Փոքր	Խաշն	Դաշն
Կոճղ	Նօսր	Տետր	Մախր
Մեղր	Լիտր	Տարր	Ծաղր

Սանտր	Բարձր	Թանձր
Կուպր	Փաղցր	Կարծր

Ծան. — Կարգա՝ Ազդեր, Համր Կուպր:

Բզէզ	Դգալ	Դպիր	Մսուր
Թզուկ	Ժխոր	Կզակ	Կճիճ
Կշիռ	Մշակ	Մշուշ	Պսակ
Պտուղ	Վհուկ	Տգեղ	Յուուկ
Փշատ	Քսակ	Քսան	Քսու

Ծանոթ. — Կարդ.՝ Բրգեզ, քրգուկ, Եւայլն:

Բզէզն ու ճանճը միջատ են :
 Փշատն ու տանճը պտուղ են :
 Դաշտ ու լեռ մշուշ պատեր է :
 Թզուկը կարճ ու պզտիկ մարդ է :
 Իսկ հսկան շատ երկայն ու մեծ :

Կշիռը երկու նժար ունի :
 Դգալով ապուր կ'ուտենք :
 Դպիրը կ'երգէ ժամին մէջ :
 Ի՞նչ տգեղ է քսու տղան :
 Կնիկը կճիճին մէջ կաթ լեցուց :

[Տե՛ս նախորդ ծանոթութիւնը]

Բլուր	Հմուտ	Կրակ	Պսակ
Բրիչ	Հնոց	Վտակ	Պնակ
Բլիթ	Զմեռ	Վրան	Գտակ
Գրիչ	Մրուր	Շրեշ	Գրեխ
Դրախտ	Նշան	Տրեխ	Բլուտ

Գլուխ	Ճրագ	Քշոց	Լծակ
Դրամ	Նման	Նպար	Նժար
Զրահ	Շնիկ	Նկար	Խժան
Արահ	Պնակ	Խցան	Սկիհ
Լռիկ	Սլաք	Սշոց	Բղուկ

Խմոր	Սրինգ	Սրունք	Դրամ
Խրատ	Սնունդ	Փղոսկր	Քնար
Ծնունդ	Ծրար	Քղանցք	Կնիք
Կուուկ	Կրօնք	Բժիշկ	Կտուր
Գլուկ	Մլուկ	Ճճի	Շնորհ

կարդա՛ Բըլ—րակ, Գըր—պան

Բըրակ	Բժժանք	Գնտակ
Գըրպան	Զմրուխտ	Թըրթուր
Հնձան	Խշտիք	Խնձոր
Սնդիկ	Կղպաք	Ժժմակ

Ճպուռ	Մկրատ	Մտրակ
Մըրթիկ	Նշխար	Նշտրակ
Պուլպրիկ	Ջըհան	Սմբակ
Տնտես	Ֆնցուղ	Փշրանք

Ջըօսանք	Սպաս	Սկիզբ
Սկունդ	Սպունդ	ՍտաՀակ
Սպիտակ	Սպանդ	Ստակ
Զկեռ	Ստամոքս	Սպաս

ի ի

Բիւր	Գիւղ	Թիւր
Դիւր	Խիւս	Հիւս
Հիւսն	Հիւր	Չիւթ
Սիւն	Ճիւղ	Խիւս
Նիւթ	Շիւղ	Չիւն
Ալիւր	Աղբիւր	Թոժիւն
Բիւրեղ	Բոմբիւն	Դիւցազն
Եղջիւր	Ջամբիւղ	Երկիւղ
Ջեփիւռ	Ընձիւղ	Կնիւն
Հերիւն	Հիւսիս	Միւռոն
Մըջիւն	Կիւրակէ	Դիւրին

իի=եիի

իւր	Հարիւր	Կորիւն
իւղ	Արիւն	Իւղոտ

Ա. հ, ե. հ, ի. հ

Աւար	Աւագ	Աւագ
Աւան	Աւեր	Բեւեռ
Գաւառ	Գաւիթ	Զաւակ
Գաւաթ	Գաւակ	Թաւիշ
Կաւիճ	Հիւանդ	Հրաւեր
Զաւար	Նաւազ	Նաւակ
Շաւիղ	Տաւիղ	Բաւիղ
Աւագան	Գաւազան	Աւագակ

Բաւ	Գրաւ	Գրիւ
Դեւ	Զեւ	Խեւ
Զրաւ	Թաւ	Թիւ
Թեւ	Կռիւ	Ազնիւ
Անձրեւ	Արեւ	Բարեւ
Բնաւ	Դաւ	Հովիւ
Պառաւ	Պատիւ	Պարգեւ
Ստեւ	Բնաւ	Անիւ
Արմաւ	Տերեւ	Խոնաւ
Կաքաւ	Կեղեւ	Հազիւ
Հալաւ	Հաշիւ	Համբաւ
Հարաւ	Կտաւ	Հաւ
Լաւ	Իրաւ	Կաւ

ՈՒՅՎ (Զայնաւորէ առաջ)

Աստուած	Թշուառ
Ստուար	Նուազ
Առուակ	Դիպուած
Լուացք	Կալուած
Պատուաստ	Հիւսուածք
Պատուել	Հաշուել
Ստուեր	Արուեստ
Նուէր	Աղուէս
Պատուէր	Քուէ
Պուէտ	Շուէտ
Մատուրներ	Աչուրներ
Ընքուի	Սուին
Ոտուրներ	Զեռուրներ
Պատուիրան	Նուիրել
Զինուոր	Աղուոր
Հովուութիւն	Առուդտ

Յ (բառին սկիզբը) = Հ

Յաղթ	Յանգ	Յարդ	Յարկ
Յովտ	Յորդ	Յօդ	Յօնք
Յա տուկ	Յա կինթ	Յա ճախ	
Յա մառ	Յան ցանք	Յա ջող	
Յա ռաջ	Յաս միկ	Յա տակ	
Յար դա նոց	Յար մար	Յա տակ	
Յա լանակ	Յի շա տակ	Յե նա րան	

Յ (բառին մեջտեղը) = Ի

Այգ	Այլ	Այծ	Այս
Այդ	Այն	Այր	Բայց
Խայծ	Կայծ	Կայմ	Գայլ
Գայռ	Զայն	Պայտ	Փայտ
Հայր	Մայր	Եղբայր	
Այգի	Կայծակ	Փայլակ	

Յ (բառին ծայրը) = Ի

Այ	Հայ	Վայ	Ճայ
Բայ	Դերբայ	Մակբայ	Խոյ

Յ (բառին ծայրը) անձայն

Կուգայ	Կուլայ	Կուտայ
Կը յուսայ	Կ'երթայ	Կը կարդայ
Ապագայ	Սատանայ	Ծառայ
Քրիստոնեայ	Ընծայ	Կրիայ
Հրեայ	Ծառայ	Յուդայ
Մեղայ	Երախայ	Քահանայ
Պապկայ	Շուկայ	Մանանայ

ՈՅ (բառին մեջտեղը) = Ուի

Ոյթ	Բոյն	Բոյս	Գոյն	Լոյս
Խոյս	Կոյս	Կոյր	Յոյս	Յոյն
Հոյն	Յոյց	Խոյր	Մոյգ	Քոյր
Նշոյլ	Ողջոյն	Հանգոյց		
Թակոյկ	Մակոյկ	Հասոյթ		
Անգոյն	Համբոյր	Տգոյն		
Անբոյն	Վատոյթ	Հաճոյք		

ՈՅ (բառին ծայրը) = Օ

Հաճոյ	Բրածոյ	Անհաճոյ
Տպածոյ	Կոփածոյ	Հաւաքածոյ

ՈՒՏԵԼԻՔ ՈՒ ԽՄԵԼԻՔ

Հաց	Գինի	Խորված
Ջուր	Միս	Հրուշակ
Պանիր	Թան	Քաքար
Հակիրթ	Շաքար	Մեղր
Մածուն	Իւղ	Կարկանդակ
Կաթ	Սեր	Չուազեղ
Սուրճ	Ապուր	Օշարակ

Հ. Ի՞նչ է հացը: — Պ. Հացը ուտելիք է:

Հ. Ի՞նչ է կաթը: — Պ. Կաթը խմելիք է:

Հ. Ի՞նչ տառերէ կը բաղկանայ օգտակ բառը եւ քանի վանկ է:

[Յաճախակի կրկնել այս վարժութիւնները, բարձրաձայն, բաւոր բառերուն համար]:

Մենք կ'ուտենք հաց, պանիր, հակիրթ և ուրիշ բաներ:

Ջուրը կը խմենք: Շաքարը կ'ուտենք:

Պղտիկ տղաք կաթ կ'ուտեն:

Կերակուրի ատեն մարդիկ գինի կը խմեն՝ ուժովնայու համար:

Միսն ու իւղը շատ սննդարար են:

Օշարակն ու խահլէն խմելիք են:

Շաքարով, ալիւրով եւ իւղով կը շինեն հրուշակ:

Մեղրով կամ շաքարով կը շինեն օշարակ:

Հ Ա Յ

Երբ անօթի եմ, հացը շաքարի պէս
կ'ուտեմ: Մայրս ինձի կուտայ նաեւ
պանիր և ուրիշ բաներ՝ հացին հետ
ուտելու համար:

Հացը ի՞նչպէս կը շինեն, գիտե՞ք:

Արտերէն ցորեն կը բերեն, ջաղաց-
քին մէջ կ'աղան և ալիւր կը շինեն:
Ջուրով կը շաղեն ալիւրը տաշտին մէջ,
և խմոր կը շինեն թրելով: Առանց աղի
հացը կը կոչուի բաղարջ:

Խմորը կը կտրտեն և բիչ մը կ'ըս-
պասեն որ խաշը հասնի:

Ետքը խմորը փուռը կը դնեն. հոն
տաք փուռի մէջ հացը կը կարմրի,
կ'եփի:

Աղէկ չեփած հացը վնասակար է:

Հարցումներ.— Ի՞նչ է հացը: Հացին հետ ի՞նչ կ'ուտէք:
Ո՞վ կը շինէ հացը, ի՞նչպէս կը շինէ [պատմեցէք]: Ի՞նչ է արտը:
Ի՞նչ է ցորենը: Ալիւրը ո՞վ կ'աղայ: Ի՞նչ է բաղարջը: Խմորով
ուրիշ ի՞նչ ուտելիքներ կը շինուին: Ի՞նչ բան է խաշ:

Պ Տ Ո Ի Ղ Ն Ե Ն Ի Ր Ո Ի Մ Ի Ր Գ Ե Ր

Տանձ	Սեխ	Կեռաս
Խնձոր	Ջմերուկ	Դեղձ
Թուխ	Շագանակ	Արմաւ
Նարինջ	Կաղին	Թուզ
Ընկոյզ	Նուշ	Սալոր
Չամիչ	Սերկեւիլ	Ծիրան
Խաղող	Բալ	Յունապ

Հ. Ի՞նչ պտուղներ կը ծանչնաս: [Աշակերտը բերանացի պիտի
զատասխանէ առանց գրքին վրայ նայելու:]

Պտուղները կը հասնին ամառը:

Չի հասունցած պտուղները վնա-
սակար են:

Խաղողը ամէն պտուղներէն աւելի
օգտակար է. խաղողէն կը շինուի
գինի, ուռփ, չամիչ, եւ այլն:

Խաղողը ծառի վրայ չի բուսնիր.

Ամէնէն առաջ կը հասնին կեռասն
ու բալը:

Պտուղներէն մէկ բանին չորցնելով
կը պահենք, ձմեռը ուտելու համար:

Պտուղներով կը շինենք նաեւ բան-
դակներ:

Տանձը, խնձորը, նարինջը, սերկե-
ւիլը բոլորչի են:

Ճ Ա Շ

Սովորաբար, երեք անգամ ճաշ կ'ընենք. նախաճաշ, ցորեկուան ճաշ և ընթրիք:

Երբ սեղանը պատրաստ է, ամենքս ալ կը նստինք մեր տեղը:

Առջեւնիս կայ պնակ, դգալ, դանակ, անձեռոց, հաց, բաժակ:

Ճաշէն առաջ ու վերջը երեսս խաչ կը հանեմ ու Հայր մեր կ'ըսեմ:

Ապուրը կ'ուտեմ դգալով, իսկ միսը կը կտրեմ դանակով և կ'ուտեմ պատառաքաղով:

Երբ լաւ աշխատիմ ու դասս սորված ըլլամ, կերակուրը ախորժակով կ'ուտեմ:

Ճաշէն վերջը կը լուացուիմ ու անձեռոցով կը սրբուիմ:

Հարցումներ. -- Օրը քանի՞ անգամ կը ճաշէք: Ի՞նչ կը կուտա՞ք: Երբ սեղանն ուր կը ճաշէք: Որո՞նք են սեղանի սպասները: Ի՞նչ ըսել է խաչ հանել, ախորժակ, անձեռոց: Ինչո՞ւ համար ես բռնեալ ժամանակներ ճաշելու լաւ է: Կրնա՞ք ըսել թէ ի՞նչ կ'ըլլայ կերակուրին պատառք բերան դրուելէ վերջը:

Մ Ա Ր Մ Ի Ն Ի Յ

Մազ

Գլուխ

Ճակատ

Աչք

Երես

Ականջ

Քիթ

Բերան

Սիրտ

Լեզու

Շուրթ

Ծնոտ

Վիզ

Կուրծք

Կոնակ

Թեւ

Զեւք

Մատ

Փոր

Ծունդ

Ոտք

Հ. Ի՞նչ կ'ընենք աչքով, քիթով, բերանով... եւ այլն:
Հ. Որո՞նք են մարմնին մասերը, ցոյց տուէք:

Մարդուս մարմնին բնի գլուխ, բուն

կամ իրան, թեւեր, սրունք:

Գլխուն վրայ կայ՝ մազ, ճակատ, աչք, երես, քիթ, բերան, ականջ, ծնոտ կամ կզակ:

Զեւք, աչք, բերան, ականջ, քիթ կը կոչուին հինգ զգայարանք:

Իրանին վրայ են՝ ուտեր, կուրծք, փոր, կոնակ, մէջք, ողնաշար:

Սրունքին մասերն են՝ զիստ, ծունկ, ազդր, ոտք:

Հինգ մատները կը կոչուին՝ բութա՝ մատ, ցուցամատ, միջնամատ, մատնեմատ, ճկոյթ:

Դ Պ Ր Ո Յ Ը

Պղտիկ տղաք ամէն օր դպրոց կ'երթան կրթութեւ չաւար :

Հոն կարգաւ, գրեւ և հաշուել կը սորվին :

Եթէ դպրոց չերթան, դաս չառնեն, բան չսորվին, ի՞նչ կ'ըլլայ անոնց վիճակը երբ մեծնան. — խեղճ և անպէտ կ'ըլլան, ուրիշներուն կարօտ կը մնան :

Ուրեմն դպրոցէն ետ չմնանք, խելօք և ուշագիւր ըլլանք :

Սիրենք ու յարգենք մեր վարժապետն ու դաստիարակը :

Անոնք կուտան մեզի՝ բարի խրատներ ու օգտակար դասեր, մեզ կը կրթեն և կը սիրեն իրենց հաւկիւն պէս :

Հարցումներ. — Պղտիկ տղաք ո՞ւր կ'երթան, ի՞նչ կ'երթան, Հոն ի՞նչ կը սորվին : Ի՞նչ կ'ըլլայ դպրոց չգացողը : Մեզի ի՞նչ կ'ընեն մեր վարժապետները :

Մ Ա Ր Դ Ե Ր

Հայր	Մօրաքոյր	Քեռայր
Մայր	Պապ	Փեսայ
Բոյր	Մամ	Հարս
Եղբայր	Կնքահայր	Մանչ
Հօրեղբայր	Կնքամայր	Աղջիկ
Մօրեղբայր	Զաւակ	Խնամի
Հօրաքոյր	Ծնողք	Ամուսին

Հ. Դուն ի՞նչ ազգականներ ունիս : Ձեր ընտանիքին մէջ քանի՞ հոգի կայ :

Հայր, մայր ու զաւակներ մէկ ընտանիք կը կազմեն :

Հօրաքոյրը, քեռայրը, քեռիկինը ազգականներ են :

Տղաք շատ կը սիրեն իրենց ծնողքը : Ես ունիմ պապ մը որ շատ ծեր է. անիկա մեզ կ'օրհնէ :

Հօրեղբայրս ունի երկու աղջիկ ու մէկ մանչ զաւակ :

Ընտանիք մը կ'ունենայ նաև փեսաներ, հարսեր, խնամիներ, կնքահայր ու կնքամայր :

Ըսէ՛ տեսնեմ, տղա՛ս, դուն ի՞նչ ազգականներ ունիս :

Գիտե՞ս անոնց անունները :

Տ Ղ Ա Ք ՈՒ Ծ Ն Ո Ղ Ք

Տղաք պէտք է բարի ըլլան ու քաղաքավար. պէտք է խելօք ու հնազանդ վարուին:

Պէտք է յարգեն, պատուեն ու սիրեն իրենց ծնողքը, իրենց եղբայրները, քոյրերն ու ազգականները:

Ծնողք կը խնամեն ու կը պահպանեն իրենց զաւակները, հագուստ և ուտելիք կուտան անոնց: Երբ տղաք հիւանդ են, ծնողք կը հսկեն անոնց վրայ. կը դարմանեն ու հոգ կը տանին անոնց աղէկութեան համար, գիշեր ցորեկ կ'աշխատին որպէս զի մեծցնեն ու կրթեն: Տղաք շատ խեղճ կ'ըլլան եթէ ծնողքի խնամքէն զուրկ մնան:

Հարցումներ — Ի՞նչպէս պէտք է ըլլան տղաք: Ի՞նչ ընելու են իրենց ծնողքին: Մեր հայրն ու մայրը մեզի համար ի՞նչ կ'ընեն: Ո՞վ կը հոգայ մեզ՝ երբ հիւանդ ըլլանք: Ո՞ր տղաք խեղճ կ'ըլլան:

Հ Ա Գ ՈՒ Ս Տ Ն Ե Ր

Գլխարկ	Պարեգօտ	Շրջագգեստ
Գտակ	Մուճակ	Գօտի
Վերարկու	Կօշիկ	Ներքնոց
Բաճկոն	Տրեխ	Մուշտակ
Տափատ	Գուլպայ	Վարապանակ
Շապիկ	Քօղ	Հողաթափ
Վարտիք	Անդրավարտիք	Գիշերնոց

Հ. Ի՞նչ հագուստներ կը հագնիս դու: Քանի՞ տեսակ ոտնամաններ գիտես: Ի՞նչ է մուշտակը:

Այլ մարդերը իրենց գլուխը կը ծածկեն գլխարկով, դտակով կամ ֆէսով, և կը հագնին վերարկու, բաճկոն ու տափատ:

Կիները կը հագնին պարեգօտ ու շրջագգեստ:

Գօտին մէջքը կը փաթթեն:

Չմեռը մուշտակ կը հագնին չի մըսելու համար:

Վարտիքն ու շապիկը ներքին ըզգեստներ են:

Այլեայլ ոտնամաններ կան. տրեխ, մուճակ, կօշիկ, մոյկ կիսակօշիկ, հողաթափ, սանդալ:

ՔԱՂՈՒԱԾՔ

Հ. Ի՞նչ է կարկանդակը, ջուրը, ընկշւը, սալը, աքը, ուսը, հօրեղբայրը, կնքահայրը, շապիկը, վերարկուն, խաղողը, ձեռքը, գլուխը, գինին, շաքարը, մամը, տափատը, եղբօրորդին, պանիրը, կրունկը, եւ այլն :

Պ. Կարկանդակը ուտելիք է : Ջուրը խմելիք է, եւ այլն :

ՄԱՆՈՒԿՆԵՐՈՒՆ ԱՂՕԹԻՐԸ

Ո՛վ մեծդ Աստուած,
Որ մեզ տըւած
Ես՝ բարի հայր
Ու գըթօտ մայր,
Մաքրէ՛ մեր սիրտն
Ու մեր հոգին.
Տո՛ւր մեզ շընորհք,
Չըլլանք անհոգ,
Ընենք աղօթք,
Կենանք խելօք,
Պարկեշտ ու հեզ,
Եւ սիրենք Քեզ :

ԽԱՂԱԿՆԵՐ (1)	ԵՒ ԽԱՂԵՐ
Վէդ	Պահուըտուկ
Փող	Աչքկապուկ
Հոլ կամ շուշան	Վախնիվախ
Գնտակ	Գնտամուզ
Փամիռուշտ	Կաղնիկաղ
Պուպրիկ	Սիրուբիբ
Սուլիչ	Ծափիկ
Թռուցիկ	Դար ու կոճատ
Սահնակ	Չուանախաղ

Հ. Ի՞նչ խաղալիկներ ունիս : Ի՞նչ է սիրուբիբը : Ի՞նչ է հոլը : Ի՞նչ է հասեւառիկը : Ուրիշ խաղեր ու խաղալիկներ ալ գիտե՞ք :

Թռուցիկը կապով կը թռցնեն օդին
մէջ : Սուլիչը կը սուլեն :

Չմեռ ատեն սահնակով կը սահին
սառույցին վրայ :

Փոքրիկ աղջիկները կ'ունենան պուպ-
րիկ ու պէպէք. անով կը խաղան, դա-
սերնին լաւ մը սերտելէ ետքը :

Եղբայրս ունի փող ու փայտէ ձի :

Վէգը ոսկոր է, հոլը փայտ է :

Լաստիկ դնտակը թեթեւ է եւ
շատ բարձր կ'ելլէ օդին մէջ :

[1] Դասաւորն յիշեալ խաղալիկները պատրաստ կ'ունենայ
աղբ ցոյց տալու համար :

Զ Ր Օ Ս Ա Ն Ք

Երբ դասերնիս աւարտի, զանգակ
կը զարնուի և մենք կարգով դուրս
կ'ելլենք, բակը կամ դպրոցին պար-
տէզը՝ զբօսանք ընելու համար :

Լաւ աշխատող տղաքը շատ եռան-
դով կը խաղան : Իսկ ծոյլերը, դաս
չգիտցողները, զբօսանքէ կը զրկուին :

Ես ընկերներուս հետ կաղնիկաղ կը
խաղամ, չըջանակ կը դարձընեմ : Ու-
նիմ նաև հոլ :

Հոյը խարազանով կը դառնայ :

Զբօսանքի ատեն շատ ուրախ ենք .
կը ցատքենք, կը վազենք և երբեմն
ալ կ'երգենք :

Դպրոցի տղաքը գնտակ ալ կը խա-
ղան . մեծ տղաք մարմնամարզ կ'ընեն :

Հարցումներ. — Զանգակը ե՞րբ կը հնչէ. — Ինչո՞ւ դար-
տէզ կ'ելլենք : — Ո՞ր տղաք զբօսանքէ կը զրկուին : — Ի՞նչ խա-
ղեր կը խաղաք . — Ի՞նչ կ'ընէք զբօսանքի ատեն : — Ի՞նչ օ-
գուտ ունի մարմնամարզը :

Դ Պ Ր Ո Յ Ի Ա Ռ Ա Ր Կ Ա Ն Ե Ր (1)

Մատիտ	Քարէտախտակ	Սրբիչ
Գրիչ	Կաւիճ	Կոթ
Թուղթ	Պայուսակ	Ծայր
Քանոն	Տետրակ	Մեջան
Դիւբ	Կաղամար	Բաղմոց
Դրասեղան	Դրատախտակ	Զանգակ
Աթոռ	Քարգրիչ	Կարկին

Հ. Ի՞նչ բանի պէտք ունիս դպրոցին մէջ. Ուրիշ ինչե՞ր կան
հոն. Կարկինը ի՞նչ բանի կը գործածուի :

Դպրոցին մէջ, աշակերտը շատ մը
բաներու պէտք ունի, ինչպէս՝ գիրք,
թուղթ, գրիչ, մեջան, մատիտ, քա-
նոն, տետրակ :

Քարտախտակին վրայ գրելու հա-
մար քարգրիչ կը գործածեն : Սեւ
տախտակին վրայ գրելու համար ալ
պէտք է ճերմակ կաւիճ :

Մեջանը հեղուկ է, բայց քանոնը
պինդ մարմին է և կը շինուի փայտէ
կամ երկաթէ :

Դասատուն զանգակը կը հնչեցնէ
ցորեկը՝ ճաշի ատեն՝ և իրիկունը՝
արձակումի ժամուն :

[1] Տե՛ս նախորդ ծանօթութիւնը :

Գ Ա Ղ Ա Ք Ա Վ Ա Ր Ո Ի Թ Ի Ի Ն

Տղաք պէտք է քաղաքավար ըլլան իրենց խօսքով ու շարժումներով :

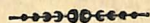
Ասով կը հասկցուի թէ լաւ կրթուած թիւն առած են :

Քաղաքավար տղան անմիջապէս պատասխան կուտայ երբ իրեն բան մը հարցնեն. ուրիշներն անհանգիստ չընեն, և ամենուն հաճելի կ'ըլլայ :

Երբ դպրոցէն տուն դառնայ, հօրն ու մօրը ձեռքը կը պագնէ, ճամբան կամ տունը յարգելի անձ մը տեսնելուն պէս, կը բարեւէ կամ ձեռքը կը համբուրէ :

Քաղաքավար տղան շնորհակալութիւն կը յայտնէ, երբ մէկը իրեն բան մը տայ, իրմէ մեծերուն առջեւ լուռ ու շնորհալի կը գտնուի և իր ընկերներուն հետ սիրով կը վարուի :

Հարցումներ . — Ի՞նչպէս պէտք է վարուի տղաք . — Ի՞նչ կ'ընէ քաղաքավար տղան . — Իսկ անքաղաքավար տղան :

Ե Կ Ե Ղ Ե Յ Ի Ի Ա Ն Օ Թ Ն Ե Ր

Աւետարան	Գրակալ	Սաղաւարտ
Խաչ	Աշտանակ	Վարագոյր
Ջահ	Գանձանակ	Ծածկոց
Կանթեղ	Սկիհ	Պատկեր
Բուրվառ	Շուրջառ	Քշոց

Հ. Որո՞նք են եկեղեցիի անօթները . Ի՞նչ բանի կը ծառայէ գանձանակը . Ի՞նչ կ'ընեն խուկը . — Ի՞նչ պաշտօնեաներ կը տեսնես եկեղեցիին մէջ :

Եկեղեցին սուրբ տեղ է. հոն կը հաւաքուինք աղօթելու համար :

Խորանին վրայ շարուած են խաչ, աւետարան, պատկեր ու աշտանակներ :

Պատարագի ատեն՝ խորանին վարագոյրը կը քաշուի և կանթեղները, ջահերն ու մօմերը կը վառուին :

Դպիրները կ'երգեն՝ քշոցը շարժելով :

Քահանան՝ գլուխը սաղաւարտ դրած և շուրջառ հագած է : Հաւատարմէն առաջ եւ պատարագէն ետքը կը կարդայ Ս. Աւետարանը :

Աւագանին մէջ կը մկրտուին նոր ծնած մանուկները :

Ա Ս Տ Ո Ւ Ա Ծ

Աստուած կը սիրէ սկզտիկ տղաքը.
Ան բարի է. Ան տուած է մեզի հայր
ու մայր :

Աստուած ստեղծած է աս աշխարհս
և ամէն ինչ որ կայ :

Աստուած ամէն տեղ է. ամեն բան
կը լսէ, ամեն բան գիտէ :

Երբ երեսս խաչակնքեմ, այսպէս
կ'ըսեմ. Յանուն Հօր և Որդւոյ եւ
Հոգւոյն սրբոյ, ամէն :

Միայն մէկ Աստուած կայ :

Ես կ'ուզեմ բարի ըլլալ որ Աստ-
ուած սիրէ զիս :

Աստուած ըսաւ. “Պատուէ՛ քու
հայրդ ու մայրդ” :

Կ Ա Ր Ա Ս Ի Ն Ե Ր

Յեղան	Անկողին	Դգալ
Ժամացոյց	Բարձ	Պատառաքաղ
Հայլի	Վերմակ	Սկաւառակ
Օրօրոց	Կոնք	Պնակ
Շիշ	Շունիթ	Ափսէ
Սափոր	Գաւաթ	Դորդ
Լապտեր	Դանակ	Կապերտ

Հ. Որո՞նք են տունի կարասիները, Ի՞նչ բանի կը գործածուի
դգալը, պատառաքաղը, պնակը. իսկ օրօրոցը, Ի՞նչ ըսել է
ժամացոյց :

Տունի մէջ կը գտնուի սեղան, ժա-
մացոյց, հայլի, դորդ և այլն :

Անկողին, բարձ, աթոռ, աշտանակ,
լամբար, խալիկին, տապակ՝ պիտանի
կահեր ու կարասիներ են :

Օթոցներու վրայ կը բազմինք հան-
գստանալու համար : Սեղանին վրայ
կը ճաշենք : Պնակը, պատառաքաղը,
դանակը, դգալը, անձեռոցը սեղանի
սպասներ կը կոչուին :

Օրօրոցին մէջ կը պառկին երախա-
ները :

Անկողինն ու բարձը բաւականով կամ
բուրդով կը շինուին :

Ս Տ Ա Խ Օ Ս Կ Ա Ր Օ

Գեղացի մը գնաց իր դրացի Կա-
րօյին և խնդրեց որ էշը փոխ տայ
բաղաք երթալ գալու համար: Կարօ
որ չէր ուզեր էշը տալ, ըսաւ. «Ե-
րանի՛ թէ քիչ մ'առաջ դայիր, ու-
րիչ մէկուն տուի հեծնելու համար:»
Խօսքը դեռ բերանն էր, երբ ասու-
ռին մէջ էշը զռալ սկսաւ:

«Ինչո՞ւ սուտ կը խօսիս, եղբայր,
էշդ ներսն է եղեր. ահա կը զռայ:

— Ի՛նչ զարմանալի մարդ ես, պա-
տասխանեց Կարօ. ինծի չես հաւա-
տար, իշո՞ւն կը հաւատաս:»

Խ Ո Հ Ա Ն Ո Ց Ի Ա Ն Օ Թ Ն Ե Ր

Ունելի	Տաշտ	Կարաս
Տապակ	Դոյլ	Կասկարայ
Ակիշ	Շերեփ	Բաժակ
Եռոտանի	Կրակարան	Սրճաման
Սան	Ակութ	Սրճատուփ
Բամոց	Պտուկ	Շամփուր
Դանակ	Սակուր	Խալկին

Հ. Ո՞ր կը գտնուի ակութը եւ ի՞նչ բանի կը ծառայէ:

Հ. Ի՛նչ պէտք է սուրճ եփելու համար:

Հ. Ուրիշ ի՞նչ կրնայ գտնուիլ խոհանոցի մէջ:

Խոհանոցի մէջ կը պատրաստուին
մեր կերակուրները. ակութին վրայ կը
դնեն տապակը կամ սանը որուն մէջ
կը լեցնեն ջուր և եփուէլիք միսը կամ
բանջարեղէնը: Հետը աղ կը խառ-
նեն: Առանց աղի, կերակուրն անհամ
կ'ըլլայ: Կրակով կը տաքնայ, կ'եռայ
ու կ'եփի կերակուրը: Շերեփով կը
լեցնեն զայն պնակներու մէջ եւ պա-
տառաքաղով կ'ուտեն:

Տաշտին մէջ կը թրեն խմորը:

Գինին կը պահեն կարասներու մէջ:

Ամենքդ ալ տեսած էք թէ ի՛նչպէս
կ'եփեն սուրճը:

Կ Ա Ղ Ո Ւ Ա Ծ Ք

Հ. Ի՞նչ է պէպէքը, աչքկապուկը, պայուսակը, ջահը, քշօցը, կապերտը, սափորը, տապակը, շամփուրը, սուլիշը, քարտախտակը, բուրվառը, անկողինը, խակինը, գրասեղանը :
Պ. Պէպէքը խաղալիկ է: աչքկապուկը...

« Գ Ր Ի Ս Տ Ո Ս Յ Ա Ր Ե Ա՛ Ի »

Օ՞ն, մանուկներ, չո՛ւտ արթնցէք,
Ոսկի արեւ ծագեցաւ,
Ի՞նչ կեցեր էք, ելէ՛ք, ելէ՛ք,
Աշխարհ քունէն արթնցաւ :

Մեծ ու պզտիկ՝ մանուկ, այր, կին՝
Ահա ժամէն դուրս ելան.
« Քրիստոս յարեա՛ւ » միմեանց ըսին
Տըւին համբոյր սրբութեան . . . :

« Քրիստոս յարեա՛ւ ի մեռելոց »,
Տէ՛ չուտ ըրէք, արթնցէք,
Բաղարջ, հաւկիթ կուտան տըղոց,
Առէ՛ք, կերէ՛ք, բերկրեցէ՛ք :

Տ Ա Ն Մ Ա Ս Ե Ր Հ

Պատ	Ծխնելոյչ	Մառան
Դուռ	Բակ	Աղբիւր
Պատուհան	Շտեմարան	Դուռ
Սանդուխ	Անկողնոց	Հոր
Դարակ	Խոհանոց	Սիւն
Երգիք	Փայտանոց	Սենեակ

Հ. Տուն մը ուրիշ Ի՞նչ մասեր կ'ունենայ :

Հ. Հիւրանոցն Ի՞նչ է: Ի՞նչ կը դուռի մառանին մէջ :

Տուն մը շատ մասերէ կը բաղկանայ :
Դուրսի չորս կողմը պատած է պատերով : Դռնէն կը մտնեմ բակը, բակէն նախասենեակ և անկէ հիւրանոց :
Սեղանատան մէջ կը ճաշեն, ննջարանին մէջ կը պառկին, դարակներուն մէջ հագուստ և այլ բաներ կը դնեն. մառանին մէջ կը պահեն նպարներն ու այլևայլ ուտելիքներ :

Սիւներու վրայ հաստատուած է տունին երկրորդ յարկը : Հոն կ'ելեն սանդուխով :

Պատուհաններէն լոյս ու օդ կը մտնէ սենեակին մէջ :

Մ Ա Ք Ր Ո Ւ Թ Ի Ի Ն

Մաքուր տղան սիրելի է ամենուն.
ամէնքը աղտոտ ու անհոգ տղոցմէն
կը պժգան և հեռու կը կենան :

Պէտք է հոգ տանինք որ մեր մար-
մինն ու հագուստները միշտ մաքուր,
լուացուած ու կոկիկ ըլլան :

Մենք դեռ սլզտիկ ենք, մեր մայրը
կը մաքրէ, կը կարկտէ մեր լաթերը.
կը լուայ, կը սրբէ մեր երեսն ու
ձեռքերը, կը սանտրէ մեր մազերը :

Մաքուր սրահելու ենք նաև մեր
զիրքերն ու տետրակները :

Մաքրասէր տղան քաջառողջ կ'ըլ-
լայ, իսկ աղտոտ տղան վատառողջ
կ'ըլլայ :

Հարցումներ. — Ի՞նչ բնիւ ենք մաքուր ըլլալու համար :
Մեղի ի՞նչ կ'ընէ մեր մայրիկը : Ի՞նչ բաներու հոգ տանելու
ենք : Ի՞նչ լսել է քաջառողջ : — Վատառողջը : Միայն մաք-
րութիւնով կրնա՞նք առողջ ըլլալ :

Շ Է Ն Ք Ե Ր (')

Տուն	Բաղնիք	Խրճիթ
Դպրոց	Պանդոկ	Պալատ
Եկեղեցի	Կամուրջ	Ախոռ
Խանութ	Ջաղացք	Կառք
Փուռ	Ագարակ	Շողեկառք
Մզկիթ	Թատրոն	Նաւ
Վանք	Վրան	Ամարանոց

Հ. Ո՞ւր կ'եփեն հացը : Ո՞ւր կը գտնուի կամուրջը : Ի՞նչ կ'ը-
նեն խանութին մէջ : Որո՞նք են քու ձանչած շէնքերդ :

Տեսակ տեսակ շէնքեր կան որոնց մէջ
կ'ապրին մարդիկ : Պալատին մէջ կը
բնակին թագաւորները, զօրանոցին
մէջ՝ զօրքերը, պանդոկին մէջ՝ պան-
դուխտները, ագարակին մէջ՝ մշակ-
ները, վրանին տակ՝ հովիւները, խըր-
ճիթին մէջ՝ աղքատները :

Ոչխարն ունի գոմ, թռչունը՝ բոյն,
վայրի կենդանին՝ որջ, մեղուն՝ փե-
թակ, սարդը՝ ոստայն :

Դպրոցին մէջ կը կարդան, եկեղե-
ցիին մէջ կ'աղօթեն, բաղնիքին մէջ
կը լոգանին :

[1] Ուսուցիչը ըստ որեւէ թէ ի՞նչ կ'ընեն այս շէնքերու մէջ :

ՀԱՒԱՏՔԸ ԴԵՂ Է

Քեղացի մը բժիշկին գնաց իր հիւանդութիւնը նայել տալու համար. բժիշկն անոր բազկերակը քննելէ վերջ, դեղագիր դրեց ու գեղացիին տալով ըսաւ. « Վաղն առտու ա՛ռ աս դեղը և կ'աղէկնաս » :

Քեղացին՝ կարծելով թէ այն թուղթըն է դեղը՝ կատարեալ վստահութեամբ տուն դարձաւ և միւս առաւօտ կլլեց զայն :

Եւ իրօք իր հիւանդութիւնը բոլորովին անցաւ :

ԿԵՆԴԱՆԻՆԵՐ (1)

Կատու	Կով	Կապիկ
Շուն	Հորթ	Աղուէս
Ձի	Եղ	Նապաստակ
Էշ	Այծ	Մուկ
Ջորի	Ուղտ	Գայլ
Ոչխար	Աւիւծ	Ոգնի
Դառնուկ	Փիղ	Գոմէշ

Հ. Զատեցեք ընտանի եւ վայրի կենդանիները :

Հ. Ո՛ր օգտակար են կենդանիներ մեզի : Ուրիշ կենդանիներու անուններ ալ գրեցէք :

Կենդանիներն օգտակար են մեզի :

Շունը մեր հաւատարիմ պահապանն է. ձին, ջորին ու էշը մեր բեռները կը կրեն :

Ոչխարն ու այծը մեզի կուտան միս, բուրդ և կաթ : Ուղտը անապատներու մէջ կը գտնուի : Աւիւծը կենդանիներու գլխաւորն է : Կապիկը մարդուս ձեւերն ու շարժումները կը կեղծէ :

Կենդանիներ կան որ տուններէ հեռու՝ լեռներն ու անտառները կ'ապրին : Ասոնք՝ կը կոչուին վայրի կենդանի :

[1] Դասատուն կենդանիներու վրայ հարեւոր անդեմութիւններ կուտայ : — Ի՞նչ կ'ընեն, ո՞ւր կ'ապրին, ի՞նչ օգուտ անին մարդոց. ի՞նչ ձայներ կը հանեն :

Ձ Ի Ն Ո Ի Է Շ Ը

Օր մը ձին ու էշը միասին բեռ կը կրէին. էշը՝ որ շատ բեռցուած էր, ըսաւ ձիուն. « Կ'աղաչեմ, ե'ղբայր, սա բեռիս կէսը դո՛ւն առ. շատ ծանր է, չեմ կրնար տանիլ » :

Ձին չուզեց օգնել իր ընկերին. և քիչ մը ետք, էշը իր ծանր բեռին տակ կքեցաւ մնաց ու մեռաւ :

Տէրը խկոյն բակեց բեռը, իշուն մորթն ալ հանեց և ամենքը մէկէն ձիուն բեռցուց : Այն ատեն ձին իր ըրածին վրայ ցաւելով կը տրտնջար. « Ի՞նչ անխելք եմ եղեր. բեռին մէկ մասը առնել չուզելուս համար, հիմա ամբողջ բեռը տանելէ զատ, իշուն մորթն ալ կը տանիմ . . . » :

Հարցումներ. — Ի՞նչ կ'ընէին ձին ու էշը: Էշը ի՞նչ ըսաւ ձիուն: Ի՞նչ ըրաւ ձին: Ի՞նչ ըրաւ էշը: Յետոյ ի՞նչ պատահեցաւ: Ի՞նչ սորվելու ենք այս առակէն:

Թ Ռ Չ Ո Ի Ն Ն Ե Ր

Աղաւնի	Հաւ	Արագիւ
Ճնճղուկ	Հնդկահաւ	Թութակ
Սոխակ	Անծեղ	Կաքաւ
Արծիւ	Բադ	Աքաղաղ
Ծիծառ	Ագռաւ	Սագ

Հ. Գիտէ՞ք ուրիշ թռչուննի անուններ: Քանի՞ ոտք ունին: Թռչունին մարմինը ի՞նչ մասեր ունի:

Հ. Որո՞նք են վայրի թռչունները: Որո՞նց միտք կ'ուտուի:

Մենք կ'ուտենք նաև թռչուններուն միտք որ շատ համեղ է: Թռչուններն ալ կրնան ըլլալ վայրի ու ընտանի: Հաւը, բադը, սագը, արագաղը ընտանի թռչուններ են:

Սոխակը շատ սիրուն ձայն ունի: Թութակը ճիշդ մարդու նման կըրնայ խօսիլ վարժութեամբ:

Թռչուններ կան որ ձմեռը կ'երթան տաք երկիրներ կը բնակին, եւ դարունը նորէն կուգան իրենց բոյնը շինել մեր տուններուն վրայ:

ԲԱՐԻՔ ԸՐԷ ԸՆԿԵՐԻԴ

Յակոբ չար տղայ մ'էր. օր մը փոքրիկ Նշանին գլխարկը վեր նետեց եւ գլխարկը ծառին վրայ մնաց : Նշան շատ նեղացաւ . չէր կրնար ծառն ելլել վասն զի պղտիկ էր : Գիտէր ալ որ ծնողքը պիտի չանդամանէին զինք, եթէ առանց գլխարկի տուն երթար :

Բայց Գրիգոր, որ բարեսիրտ տղայ մըն էր, ծառին վրայ մագլցեցաւ, գլխարկն առաւ Նշանին նետեց՝ ըսելով. « Ա՛ռ, փոքրիկ բարեկամս, ահա գլխարկդ, ա՛յ մի լար » :

Նշան ուրախութեամբ առաւ գլխարկը, շնորհակալութիւն յայտնեց իր Գրիգոր բարեկամին եւ միտքը գրաւ որ ա՛յ չխաղայ այն չար Յակոբին հետ :

Ծան. — Նոյնը պատմել տուէք բոլոր ուշակերտներուն զատ զատ : Այլ եւ այլ հարցումներով ճիշտացուցէք նիւթը :

ՄԻՋԱՏ, ՍՈՂՈՒՆ, ՈՐԴ

Սարդ	Շերամ	Ճպուռ
Մըջիւն	Մարախ	Լու
Խղունջ	Տղրուկ	Մլուկ
Օձ	Ճանճ	Մժեղ
Գորտ	Մեղու	Ճճի
Գորեխ	Թիթեռ	Կրիայ

Հ. Ի՞նչ է մեղուն, իսկ մողէ՞ղ. երկրմայրը. Թրթուրը : Կը ճանչնա՞ք մետաքս շինող որդը. Ի՞նչ կ'ուտէ, Ի՞նչ փոփոխութիւններ կը կրէ :

Մըջիւնը, մարախը, ճանճը, մեղուն ու Թիթեռը միջատ են, իսկ օձը, տղրուկը, ճճին ու խղունջը սողուն կը կոչուին, ինչու որ գետնի վրայ սողալով կը քայլեն :

Ասոնցմէ բիչեր մեզի օգուտ ունին ինչպէս մեղուն՝ իր մեղրով, շերամը՝ իր մետաքսով :

Իսկ լուն, ճանճը, մլուկն ու մըժեղը ամառ ատեն սաստիկ կը նեղեն մեզ իրենց խայթուածքով :

Կրիան իր պատեանին մէջ կ'ապրի միշտ :

Երկակենցաղ կենդանիներ ալ կան :

ԴԱՂՈՒԱԾԻ

Ի՞նչ է խոհանոցը, սանդուխը, ջաղացքը, նաւակը, խոզը, մուկը, անծեղը, արագիլը, միջիւնը, տղրուկը, միուկը, պատը, շտեմարանը, պանդոկը, նաւամատոյցը, եղջերուն, ծիծառը, ճըպուռը, թրթուրը, եւ այլն :

Պ. Խոհանոցն ու սանդուխը տունի մասեր են, ջաղացքն ու նաւակը շէնքեր են... [շարունակեցէք] :

ԱՍՏՈՒԱԾ

Ո՞վ խրատեց միջիւնին .

Գետինը ծակել ,

Ամառ ատենն աշխատիլ՝

Պաշար հաւաքել :

Արդեօք ուսկի՞ սորվեցաւ

Փոքրիկ թռչունը՝

ձիւղէ, շիւղէ և յարդէ

Շինել իր բոյնը :

Ո՞վ խրատեց մեղուին

ձարտար և աշխոյժ

Ծաղկէն մեղր քաղել ,

Աղնիւ եւ անոյշ :

— Աստուած է այդ վարժապետ

Բարի, անսահման ,

Ջանացէք միշտ կատարել

Անոր սուրբ հրաման :

ԾԱՂԻԿՆԵՐ ՈՒ ԾԱՌԵՐ

Մանիշակ

Կակաչ

Վարդ

Մեխակ

Շուշան

Ջիւնծաղիկ

Յասմիկ

Նարգէս

Տանձենի

Խնձորենի

Թզենի

Նռնենի

Կեռասենի

Սալորենի

Արմաւենի

Թթենի

Հ. Որո՞նք են ծաղիկները : — Ի՞նչ բնէ է տանձենի. — Նարգէսը ծաղիկ է, իսկ քամոցը, արմաւը. — Ի՞նչ կ'ըլլայ երբ պտուղի մը անունին ծայրը ենի մասնիկը դնենք :

Ծաղիկներ ու ծառեր կը տեսնեմ պարտեզներուն մէջ : Ծաղիկն ունի անուշ հոտ ու աղուոր տեսք :

Ծառերէն կը քաղենք համեղ պլուտուղներ : Կան նաև վայրի ծառեր որ պտուղ չեն տար , ինչպէս մայր , նոճի , կաղամախի , եւայլն :

Ամենէն առաջ կը բուսնի ձիւնծաղիկը : Վարդենին պզտիկ տունկ մ'է :

Ծաղիկներն ունին ցօղուն , բաժակ , թերթ եւ անուշ հիւթ զոր մեղուները կը ծծեն մեզի մեղր պատրաստելու համար :

ՎԱՐԴՆ ՈՒ ԱՆՄԵՌՈՒԿԸ

Վարդանուշ խելացի, ուշիմ ու գեղեցիկ աղջիկ մ'էր։ Օր մը պարտէզը կը պտտէր մայրիկին հետ, տեսաւ վարդն ու անմեռուկը, տեսաւ ու զարմանքով հարցուց. « Ինչո՞ւ, մայրիկ, ինչո՞ւ արդեօք անմեռուկը, որ համեստ կերպարանք մ'ունի, միշտ թարմ ու դալար կը մնայ, մինչդեռ վարդը մէկ օրուան մէջ կը թողնուի։

— Սիրելի աղջիկս, պատասխանեց մայրը, ահա այս բանիս մէջ ալ Աստուած իր անհուն իմաստութիւնը ցոյց կուտայ, վաղանցիկ վարդը գեղեցկութեան նշանակ է, իսկ անմեռուկը առաքինութեան »։

Հարցումներ.— Ի՞նչպէս աղջիկ էր Վարդանուշ։ Մայրիկին հետ ո՞ր կը պտտէր։ Կրնա՞ք բնական ինչո՞ւ կը պտտէր, ի՞նչ տեսաւ Վարդանուշ։ Ի՞նչ ըսաւ մօրը։ Մայրը ի՞նչ պատասխանեց, ի՞նչ կը հասկնաք ասկից։

Բ Ո Յ Ս Ե Ր

Արմէիք.— Յորեն, Գարի, Հաճար, Վարսակ, Բրինձ, Եգիպտացորեն, Կորեկ։

Ընդեղեկ.— Բակլայ, Լուբիա, Սխեռ, Մաշ, Ոսպ։

Բանջարեղեկ.— Անուխ, Ռահան, Սամիթ, Շողգամ, Ստեպղին, Հազար, Սմբուկ, Բողկ, Ազատքեղ, Դդում, Վարունդ, Սոխ, Սխտոր։

Հ. Ի՞նչ է հազարը, ոսպը, բրինձը, ազատքեղը, վարսակը, սխեռը, կակաչը։ Որո՞նք են բանջարեղեկները։

Բանջարանոցին մէջ կը մշակուին այլ եւ այլ բոյսեր որոնք պէտք են մեր սնունդին համար։

Ոսպով ու բրինձով ապուր կը չինեն։

Շողգամով, ստեպղինով, կաղամբով, դդումով ու գետնախնձորով կը պատրաստուին տեսակ տեսակ կերակուրներ։

Ձիերն ու միւս կենդանիները կը սիրեն ու կ'ուտեն խոտ, առուոյտ, յարդ ու գարի։

Շատ մը բոյսեր կը չորցուին ու ձմեռուան կը պահուին։

ՀԼՈՒ ՍԻՍԱԿ

Սիսակ պզտիկ տղայ էր, շատ բա-
ղաքավար ու հլու: Հայրն ըսած էր
անոր թէ անվայել է սեղանի վրայ
ուրիշէն բան ուղել. պէտք է սպա-
սել որ, կարգը գալուն, իրեն ալ
տրուի:

Օր մը, որ սեղան նստած էին եւ
ամենքը կ'ուտէին, Սիսակ տեսնելով
որ իր բաժինը տալու մոռցեր են,
ըսաւ. « Հայրի՛կ, բիշ մը աղ տուր: »

— Ի՞նչ պիտի ընես, հարցուց
հայրը:

— Եթէ ինծի ալ միս տան, վրան
պիտի ցանեմ, » պատասխանեց տղան:

Այն ատեն հայրը նշմարելով որ
Սիսակին միս չէ տրուեր, անոր բա-
ժինն ալ տուաւ:

Հարցումներ. — Ի՞նչ ըսել է հլու: Ի՞նչ տեսն' տղայ էր
Սիսակ: Հայրը ի՞նչ պատուէր տուած էր: Օր մը ի՞նչ պատահե-
ցաւ: Պատմեցէք եւ բացատրեցէք իմաստը:

ԱՐՀԵՍՏԱԻՈՐՆԵՐ

Հացագործ	Փերեզակ	Հովիւ
Նպարավաճառ	Սափրիչ	Կօշկակար
Դերձակ	Բժիշկ	Բրուտ
Դարբին	Սպասաւոր	Կառապան
Երկաթագործ	Ժամագործ	Մշակ
Հիւսն	Ներկարար	Չկնորս
Մսավաճառ	Պարտիզպան	Դեղագործ

Հ. Ի՞նչ արհեստաւորներ կը ծաննաք: Ի՞նչ կ'ընեն անոնք:

Հացագործը հաց կ'եփէ, նպարա-
վաճառը նպարեղէններ կը ծախէ,
դերձակը հագուստ կը կարէ, դարբինն
ու երկաթագործը կը շինեն երկաթէ
գործիքներ, հիւսնը տուն կը շինէ,
փերեզակը մանր մունր բաներ կը ծա-
խէ, սափրիչը մազ կը կտրէ եւ մօ-
րուք կ'ածիլէ, բժիշկը հիւանդներ կը
դարմանէ, պարտիզպանը ծաղիկներ
ու ծառեր կը տնկէ:

Ըսէք, տղա՛ք, ի՞նչ կ'ընէ հովիւը,
կօշկակարը, բրուտը, կառապանը,
մշակը, ձկնորսը, որսորդը, դեղագոր-
ծը, ժամագործը, ներկարարը, և այլն:

Հ Ն Ա Ձ Ա Ն Դ Ո Ւ Թ Ի Ի Ն

Կրթեալ տղան անտրտունջ կը հնազանդի իր հօրը, իր մօրը և իր մեծերուն : Անոնց խօսքը կը կատարէ և երբ պատուիրեն այս ինչ բանն ընել կամ այն ինչ տեղն երթալ, կոչտութեամբ չի պատասխաներ « Զեմընք, չեմ երթար » :

Գիտէ՞ք, ո՞րչափ ծանր կուգայ այսպիսի պատասխան մը՝ մեր ծնողքին : Անոնց կամքը կատարել մեր առաջին ու գլխաւոր պարտքն է :

Հնազանդ տղան զգոյշ կ'ըլլայ նաեւ բանի մը ձեռք դպցնելու, երբ ծնողքն արգիլած են : Մինչեւ որ տըղոյ մը չմեծնայ, խելահաս չըլլայ, հարկ է որ հնազանդի իր մեծերուն, վասն զի չհնազանդելով՝ շատ անգամ ինք իրեն կը վնասէ :

Գ Ո Ր Ծ Ի Ք Ն Ե Ր (1)

Կանգուն	Գայլիկոն	Թի
Մկրատ	Աքժան	Մանգաղ
Հարթուկ	Մուրճ	Գերանդի
Սղոց	Սալ	Բրիչ
Խարտոց	Փքոց	Արօր
Դուր	Հերիւն	Կամն
Քերիչ	Բահ	Սամիք
Մամուլ	Տրմուխ	Հոսելի

Հ. Ըսէք ուրիշ գործիքներու անուններ :

Ամէն արհեստաւոր իրեն յատուկ գործիքներ ունի . դերձակը՝ կանգուն, մկրատ, ասեղ, մատնոց, և այլն : Հիւսնը՝ ուրազ, սղոց, արժան, դուր, ևլն . Դարբինը՝ մուրճ, սալ, փքոց, խարտոց : Կօշկակարը՝ հերիւն, թակ, ձեւիչ, յեսան : Մսավաճառը՝ դանակ, սակուր, կացին, կշիռ, և այլն : Ժամագործը . . . : Պարտիզպանը . . . : Կառավարը . . . : Մշակը . . . :

(Շարունակեցիք այսպէս բոլոր արհեստաւորներու համար, յետոյ ըսէ՛ք՝ ի՞նչ կ'ընեն նոյն գործիքներով) :

[1] Դասառուն բացատրէ, թէ ի՞նչ կ'ընեն այս գործիքներով :

ՀԱՒԱՏԱՐԻՄ ՊԱՆՊԱՆԸ

Մարդ մը մառանին մէջ պնակ մը սեր պահած էր հիւրերու համար : Մառանին մէկ կողմը, ծակին մէջ, մուկ մը նշմարելով՝ շուտ մը կատուն կը մտցնէ հոն, որպէս զի պահածու սերը մուկին կեր չըլլայ :

Բայց մեր պահապան կատուն իւրա՛ւ շատ լաւ կատարեց իր լրտեսի պաշտօնը. — առաջ մուկը կերաւ. ետքն ալ սերը :

Մարդը զղջաց անոր վստահելուն համար, բայց շատ ուշ էր :

Կատուն հաւատարիմ կենդանի չէ.

Տղա՛ք, ըսէ՛ք նայի՛մ ո՞րն է հաւա. տարի՛մ կենդանին :

ՁԷՆՔԵՐ ՈՒ ԶԱՐԴԵՐ

Հրացան	Օղ
Թնդանօթ	Ապարանջան
Ատրճանակ	Մատանի
Դաշոյն	Գնտասեղ
Թուր	Շղթայ
Դանակ	Մանեակ
Յրկիճ (գարապիկա)	Կամար

Հ. Ինչ է օղը, իսկ Թնդը, Ինչ կը լեցնեն հրացանին ու ատրճանակին մէջ՝ արձակելու համար, Ուրիշ Ինչ զարդեր գիտէք :

Ձէնքերը երկու տեսակ են.

1. Հրագէնիք՝ որոնք արձակուած աւտեննին, բոց ու մուխ կը հանեն. ինչպէս հրացան, ատրճանակ, երկփող, ցրկիճ, Թնդանօթ, եւայլն :

2. Հասռ զէնիք՝ որոնք են դաշոյն, դանակ, Թուր, սուին, ևայլն :

Կիները կը գործածեն այլ և այլ աւարկաներ՝ զարդի համար, ինչպէս օղականջը կախելու համար, ապարանջան՝ Թեւն անցընելու համար, մատանի՝ մատը դնելու համար, պսակ և քայռ՝ գլխու համար, եւ ոսկիէ կամ ադամանդէ մանեակ՝ պարանոցը կախելու համար :

Գ Ա Ղ Ո Ւ Ա Մ Գ

Հ. Ի՞նչ է շուշանը, հաճարը, ոսպը, սամիթը, հովիւը, մուրճը, դաշոյնը, մանեակը, վարդը, եգիպտացորենը, սիսեւը, հազարը, հացագործը, արօրը, ապարանջանը, թնդանօթը, եւայլն :

Պ. Շուշանը ծաղիկ է, հաճարը . . . :

Պ Ձ Տ Ի Կ Բ Ա Ն Ե Ր

Պզտիկ ռոպէներ կը շինեն մի ժամ :
 Պզտիկ խորհուրդներ կը կազմեն մատեան :
 Պզտիկ սերմերէ կ'աճին ծառ, ծաղիկ :
 Պզտիկ շիթերէ կը բղխի առուիկ :
 Պզտիկ բարիփոյ՛ սէր, հետ հաւատքին,
 Երկիր երկնի հետ անշուշտ կը կապուին :

Պ Ի Տ Ա Ն Ի Ա Ռ Ա Ր Կ Ա Ն Ե Ր

Անձեռոց	Ծխատուի	Կոճակ
Յանար	Հովանոց	Ժապաւէն
Խոզանակ	Գաւազան	Ժանեակ
Օճառ	Գոսակ	Ծոպ
Լուցկի	Ստակ	Փողկապ
Մոմ	Թղթապանակ	Թաշկինակ
Մոխրակալ	Բանալի	Չեռնոց

Հ. Ի՞նչ կ'ընեն անձեռոցով : Իսկ սանտրո՞վ : Ի՞նչ կը լեցընեն քսակի մէջ : Ուրիշ պիտանի առարկաներ ալ ըսէք :

Առաւօտուն լուացուելու համար պէտք է օճառ : Երեսս ու ձեռքերս սրբելու համար՝ անձեռոց . գլուխս սանտրելու համար՝ սանտր, և լաւ թերուս փոշին ու ցեխը մաքրելու համար խոզանակ պէտք է : Լուցկիով կը վառենք ճրագ ու կրակ :

Անձրեւի համար անձրեւանոց՝ և արեւի համար հովանոց կը գործածենք . Երբ հայրս ինձի ստակ տայ, քսակի կամ դրամապանակի մէջ կը պահեմ, պէտք եղած ատեն ծախսելու համար :

Մեզի պիտանի են կոճակ, փողկապ ու մանաւանդ թաշկինակ :

Ժ Ա Մ Ա Յ Ո Յ Յ

Գրիգոր մօրմէն ստացաւ փոքրիկ, ոսկեզօծ ժամացոյց մը: Մայրը պատուիրած էր որ ժամացոյցը չբանայ, բայց Գրիգոր, որ անհնազանդ տղայ մ'էր, մայրը դուրս ելլելուն պէս, բացաւ ժամացոյցը: Մէջը կար փոքր անիւ մը որ կը դառնար ու « թըբ թըբ » ձայն կը հանէր:

Այն ատեն հաճոյք զգաց անոր դըպչելուն՝ գնտասեղովմը, և ահա ձայնը դադրեցաւ: Գրիգոր ականջին կը մօտեցնէ ժամացոյցը, կը շարժէ, ասդին անդին կը դարձնէ. ի զո՛ւր. ա՛լ « թըբ թըբ », չընէր, ժամացոյցը կեցեր է:

Գրիգոր շատ նեղացաւ այս բանիս համար, վասն զի պիտի զրկուէր այն սիրուն ժամացոյցէն և պիտի յանդիմանուէր իր անհնազանդութեան համար:

Հարցումներ. — Գրիգոր ի՞նչ ստացաւ մօրմէն: Ի՞նչպէս տղայ էր Գրիգոր: Մայրը ի՞նչ պատուիրած էր: Գրիգոր ի՞նչ բրաւ՝ շարունակեցէք պատմել ի՞նչ բան է ոսկեզօծ, ամենազանդ, ամիւ, հանոյ, դադրեցաւ, պիտի զրկուէր, պիտի յանդիմանուէր, ամենազանդութիւն: Ի՞նչ կը հետեւի այս մանրամասնութեան:

Դ Ո Յ Ն Ե Ր (1)

Ճերմակ	Կարմիր	Կանաչ

Կապոյտ Դեղին Սեւ

Ըսէ՛ երեք առարկայ՝ կարմիր գոյնով, երեք՝ ճերմակ գոյնով, երեք՝ սեւ, երեք՝ կապոյտ, երեք՝ կանաչ, երեք՝ դեղին:

Ամէն առարկայ գոյն ունի, ինչպէս՝ ձիւնը, կաթը, բամպակը մետրակ են. գինին, արիւնը, վարդը կարմիր են. խոտը, վարունգը, հազարը կանաչ են. երկինքը, լեզակը, ծովը կապոյտ են. ոսկին, սաթը, ծծումբը դեղին են. ածուխը, մուրը, խահուէն սեւ են:

Բայց կան բաներ ալ որոնք յայտնի և որոշ գոյն չունին, ինչպէս ջուրը:

Տղա՛ք, ըսէ՛ք տեսնեմ, ի՞նչ գոյն ունի մածունը, մեխակը, արեւը, ազատքեղը, հողը, կիրը, եւայլն:

[1] Նշանակուած գոյներով ներկեցէք բաւականները:

Ա Մ Ա Ն Ն Ե Ր

Հ. Ի՞նչ ամանի մէջ կը պահուի ջուրը :

Պ. Զուրը կը պահուի կուժի, սափորի, շիշի, թակոյկի, գաւաթի, կարասի ու տակառի մէջ :

Հ. Ինչո՞վ կը խմեն գինին, ջուրը, եւ թէյը :

Պ. Զուրը, թէյը եւ գինին կը խմեն գաւաթով :

Հ. Իսկ սո՞ւրճը :

Պ. Սուրճը կը խմեն փոքրիկ բաժակներով կամ սկահակներով :

Հ. Սեղանի վրայ Ի՞նչ բաներ կըրնան գտնուիլ :

Պ. Սեղանի վրայ կը գտնուին ճերմակ սփռոց, ջուրի շիշ, գաւաթներ, պնակ, պատառաքաղ, գանակ, անձեռոց ու ջնջոց կամ սրբիչ :

Հարցումներ. — Ո՞վ կը շինէ կուժ, սափոր, եւայլն : Ի՞նչ բանէ կը շինէ : Տակառը Ի՞նչ բանէ կը շինուի : Թէյը Ի՞նչ է եւ Ի՞նչպէս կը պատրաստուի : Թէյը աւելի օգտակար է թէ սուրճը : Պատառաքաղն ու գանակը Ինչո՞վ շինուած են :

Ժ Ա Մ Ա Ն Ա Կ Ի Բ Ա Ժ Ա Ն Ո Ի Մ Ն Ե Ր⁽¹⁾

Գարուն	Գիշեր
Ամառ	Արշալոյս
Աշուն	Երէկ
Զմեռ	Այսօր
Տարի	Վաղը
Ամիս	Կիրակի
Շաբաթ	Երկուշաբթի
Օր	Երեքշաբթի
Ժամ	Չորեքշաբթի
Առտու	Հինգշաբթի
Կէսօր	Ուրբաթ
Իրիկու	Շաբաթ

Հ. Որո՞նք են շաբաթուան օրերը : Որո՞նք են տարիին չորս եղանակները եւ 12 ամիսները :

Ժամանակը այլ և այլ մասերու բաժնուած է. մէկ տարին՝ այսինքն 365 օրը՝ կ'ընէ տասուերկու ամիս. այս 12 ամիսները չորս եղանակի բաժնուած են. գարուն, ամառ, աշուն ձմեռ : Մէկ ամիսը չորս շաբաթ կամ երեսուն օր է. մէկ օրը՝ 24 ժամ՝ ցորեկ ու գիշեր : Մէկ շաբաթը եօթն օր է :

[1] Եղանակներու պետիսութեան ու ժամանակի բաժանման վրայ բացատրութիւններ տուէք :

Կ Ր Թ Ո Ւ Թ Ի Ի Ն

Կրթութիւնը մարդուս ազնուութիւն ու շնորհք կուտայ. դպրոցի մէջ կը ստանանք կրթութիւնը եւ ուսմունքը որ ապագային պատճառ պիտի ըլլան մեր լաւութեան եւ յառաջագիմութեան:

Կրթեալ տղան անվայել ու անպարկեշտ խօսքերէ և կոշտ վարմունքէ զգոյշ կ'ըլլայ, ուրիշներուն սիրտը չի վշտացներ, չար ընկերներէ հեռու կը փախչի և պարկեշտ ու խոհեմ կը վարուի:

Կրթութիւնը, պարկեշտութիւնը, խոհեմութիւնը մարդոց յարգն ու պատիւը կ'աւելցնեն: Անոնք որ ուսմունք ու կրթութիւն ստացած են, կրնան իրենց անձը սիրելի ընել եւ իրենց արժանիքը ցոյց տալ:

Հարցումներ. — Կրթութիւնը մարդուս ի՞նչ կուտայ. ո՞ր կրօնք կրթութիւն ի՞նչ ըսել է ապագայ, անվայել, վատքրնել, կոտորել կը ճանչնա՞ք կրթեալ եւ անկրթ տղաներ

Ա Շ Խ Ա Ր Հ

Երկինք	Ծիածան	Անձրեւ
Երկիր	Օդ	Ձիւն
Արեւ	Ամպ	Սառույց
Լուսին	Հրդեհ	Լոյս
Աստղ	Կաթկուտ	Շուք

Հ. Որո՞նք են աշխարհի չորս կողմերը: Արեւը ուսկե՞նք կը ծագի: Ամպերէն ի՞նչ կը գոյանայ: Ի՞նչ ձևեր կ'առնէ Լուսինը:

Մեր բնական երկիրը կըսէ. աշնոր մեծ մասը ջուրով պատած է:

Երկինքը կան անհամար աստղեր:

Լուսինը կը փայլի գիշեր ատեն, իսկ արեգակը ցորեկին:

Երկինքէն կը տեղայ կարկուտ, անձրեւ, ձիւն:

Ձմեռ ատեն օդը կը ցրտէ, ջուրերը կը սառնեն և տղաք սառույցին վրայ սահնակ կը խաղան կամ ձիւնազնտակ շինելով կը զբօսնուն:

Անձրեւի ժամանակ արեւին դէմ կէս բոլորակ գիծ մը կը տեսնուի, զանազան գոյներով: Այս է ծիածանը որ կը կոչուի նաեւ աղեղ կամ նշանակ:

Տ Ա Ն Տ Ի Կ Ի Ն

Հ. Ի՞նչ կ'ընէ կին մը:

Պ. Կին մը իր տան մէջ կար կը կա-
րէ, կերակուր կ'եփէ, լուացք կ'ընէ,
ճերմակեղէնները կ'արդկէ, սուրճ կը
խարկէ եւ աշօրիքով կը մանրէ, զա-
ւակները կը խնամէ, կը խրատէ,
գպրոց կը խրկէ, տունը կ'աւրէ, կը
սրբէ, կը մաքրէ, ամանները կը լուայ,
կով կը կթէ, մածուն կը մակրթէ,
սեր, պանիր ու կարագ կը շինէ, թան
կը հարէ, ոչխար կը խուզէ, խմոր
կը թրէ, թոնիր կը վառէ, հաց,
կարկանդակ եւ ուրիշ ուտելիքներ կը
պատրաստէ:

Փոքրիկ Շուշան այս ամենը տես-
նելով ի՛նք ալ կ'օգնէ մօրը եւ կա-
մաց կամաց կը սորվի տուն կառավա-
րել:

Յ Ա Մ Ա Ք

Բաղաք	Դաշտ	Հրաբուխ
Գիւղ	Լեռ	Կղզի
Փողոց	Անտառ	Անապատ
Ճամբայ	Հող	Բլուր
Պարտէզ	Բար	Ձոր
Այգի	Փայտ	Մարգագետին
Բարայր	Արտ	Հանք

Հ. Որո՞նք են ցամաքին բաժանումները: Ի՞նչ կը գտնուի
պարտէզի մէջ: Ի՞նչ է անապատը: Ի՞նչ բաղաքներ, գիւղեր ու
լեռներ կը ճանչնաք:

Մարդիկ քաղաք ու գիւղ հաստա-
տած են իրենց բնակութեան համար.
քաղաքին մօտ պարտէզ ու այգի տըն-
կած են:

Մէկ թաղի մէջ շատ մը տուններ կը
գտնուին որոնք բաժնուած են փո-
ղոցներով ու ծառուղիներով:

Դաշտերուն մէջ արտեր կան ուր
վարուցան կ'ընեն:

Անտառներուն մէջ կան խիտ խիտ
ծառեր. հոն կը գտնուին նաեւ գա-
զաններ:

Բլուրներն ու լեռները ձորերով ու
հովիտներով զարդարուած են:

Կան լեռներ որ կրակ կը ժայթքեն:

Հ Ա Ն Ք Ե Ր

Անտառները մեզի կուտան փայտ՝
վառելու եւ շէնքեր շինելու համար։
Հողէն կը բուսնին ծառեր, ծաղիկ-
ներ ու բանջարեղէններ։

Հողին մէջ խառնուած են այլ եւ
այլ նիւթեր. — հանքածուխ, նաւթ,
մետաղներ, ծծումբ, ադամանդ, կիր։

Այլ և այլ մետաղներ կան, ինչպէս
ոսկի, արծաթ, երկաթ, պղինձ, ա-
նագ, լոնոսկի կամ բլաթին, և այլն։

Մարդիկ կը գործածեն մետաղները,
այլ և այլ բաներ շինելու. ոսկիով ու
արծաթով կը շինեն դրամ. երկաթով
կը շինեն բանալի, կղպար, ալիշ, դոյլ,
եռոտանի, բահ, տապար, թուր,
հրացան, մանգաղ, և այլն։

Ադամանդը, յանկինթը, զմրուխտը
թանկագին քարեր են. իսկ կրաքարը,
չեչաքարը, գաճը և մարմարիոնը հա-
սարակ քարեր են։

Ծ Ո Վ

Ահն
Ծոց
Լիճ
Գետ

Աղբիւր
Հեղեղ
Վտակ
Ջրանցք

Ովկիանոս
Նեղուց
Յորձանք
Ճահիճ

Հ. Ի՞նչ ծովեր ու գետեր կը ճանչնաք։ Ի՞նչ է Լիճը։

Երկիրը կամ ցամաքը պատած է
մեծ ովկիանոսներով։ Ծովերուն մէջ
ծոց, նեղուց, ջրանցք ու յորձանք կայ։
Ճահիճներու մէջ կը բուսնին սէզ
և ուրիշ անուէտ բոյսեր։

Գետերու, ծովերու և լիճերու մէջ
նաւով, շոգենաւով, նաւակով ու ա-
ռագաստանաւով կը ճամբորդեն եւ
մինչեւ հեռաւոր քաղաքներ կ'երթան։

Ծովեզերքը նաւամատոյց կայ ուր
կը մօտենան նաւերը՝ ցամաք հանե-
լու համար իրենց բեռներն ու ճամ-
բորդները։

Ծովուն մէջ կ'ապրին տեսակ տե-
սակ ձուկեր ու խեցիներ։

Ծովէն կը հանեն աղ, սպունգ,
մարգարիտ, բուստ, և այլն։

Ք Ա Ղ Ո Ւ Ա Ծ Ք

Հ. Ի՞նչ է խողանակը, մակոյկը, աշուհը, ամիսը, ուրբաթը, թաշկինակը, ամառը, կոճակը, սուրճը, երկուշաբթին, ձեռնոցը, շաբաթը, մոխրակալը, թիկնոցը, դարակը, կարագը, մարագը, պատկերը, մելանը, եւայլն :

Ի՞նչեր կը տեսնէք աշխարհի մէջ :

Ե՞րբ կը տեսնէք ծիածանը :

Ի՞նչ կը պատահի ձմեռը, ամառը, աշունը, գարունը :

Յամաքին բաժանումները որո՞նք են :

Երովուն բաժանումները որո՞նք են :

Ո՞ւր կը տեսնէք կաւիճ, կաղամար, զանգակ եւ այլն :

» » » Աւետարան, խուսկ, գանձանակ, խորան :

» » » Հայրի, ժամացոյց, անտուկ, աթոռ :

» » » տաշտ, ակիշ, ակուծ, կանկարայ :

» » » բակ, երգիք, դուռ, սենեակ :

» » » ծաղիկ, ծառ, վարսակ, սրահ, սխտոր :

» » » ծիածան, ամպ, աստղ, լուսին, արեւ :

Ի՞նչ կ'ընեն հացը, գինին, թուղթը, սեխը, յուսապը, կօշիկը, գօտին, խուսկը, գիրքը, թուղթիկը, մոմը, բարձը, ցորենը, բրինձը, սուլիչը, լուբիան, դդումը, օղը, ապարանջանը, կոճակը, թղթապանակը, ստակը, եւայլն :

Ի՞նչ կ'ընեն, հօլով կամ շանջանով, մատիտով, քանոնով, բուրվառով, գաւաթով, դգալով, սանով, սակուրով, ունեկիով, կանգունով, աղցով, արօրով, բրինով, հարթուկով, մկրատով, հրացանով, գանակով, օճառով, քանդակով, սանտրով, լուցկիով, եւայլն, եւայլն :

ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹՅՈՒՆՔ

Դաւթեան Գործակալութեան

Թիւ 16, Պաննէ-Գաբու Գազաւէր Իւան

Դահեկան

1. Ա. Վարժուքիւն Մանկանց, Եօթերորդ	Տիւ 4
2. Բ. » » Հինգերորդ	» 5
3. Գ. » » Զորրորդ	» 5
4. Տարրական Քերականութիւն Զորրորդ	» 2
5. Լրացուցիչ Դասընթաց Երկրորդ	» 3
6. Փնջակ, պատկերազարդ Զորրորդ	» 1 1/2
7. Փունջ, աշխարհ. Հաւաքածոյ Զորրորդ	» 3
8. Երկրորդ փունջ » Երկրորդ	» 6
9. Գործն. Ընթացք Շարադրութ. »	» 3
10. Բանալի Շարադրութեան »	7
11. Ընտելաւան Հայ լեզուի Երրորդ	» 2
12. Սկզբունք Համաձայնութ. եւ Շարադրութ. »	2 1/2
13. ALPHABET FRANÇAIS Բ. տիպ.	2
14. Տարրական ընթացք Կրօնի. Վ. Գահ. Ասլան.	2
15. Պատկերազարդ Այբբենարան (նոր ոճով) Բ. Տիւ 1/2	
= 100ր 25 Դահեկան =	
16. Յայտագիր Դաւթեան Գործակալութեան	2
17. Ծաղկաւաղ Հաւաքածոյ, Միջին Երջան	4
18. Դպրոցավարութիւն, Emerson E. White	5
19. Առաձայանութ. — Հ. Պեննեան	5
20. Համառոտ Կրօնագիտութիւն. Ա. Հաբէյեան	3
21. Մոթա Զոյնը. Քերականութեան, Բ. Բարսեղեան	5
22. Նուէր Հայ մանուկներուն,	1 1/2
23. Դաստիարակութիւն աղջիկներու, Յուսիկ Վ.	3
24. ՀՔՄԼԷՅ, Գիտութիւններու վրայ	3
25. Դաստիարակութիւն պատանիներու, Յուսիկ Վ.	3
26. ԲԻԻՐԱԿՆ Լրագիր, տարեկանը	50
27. Աշխարհագր. Օսմ. Կայսրութեան,	2 1/2
28. Քերականութեան, Յակոբեան	5

دوعليه ده بفتح قوسنده قاضى عسكر خاننده سمپاد داوديان

2073 3574

«Ազգային գրադարան»

NL0061969

